

160 ասպարէզի ընթերցուածքի մասին գիտնականի մը կարծիքը որ ունի մեծ շահեկանութիւն, վասնզի նըպաստաւոր է այն հայերէն ընթերցուածքին՝ որ Պաղեստինի աւանդութեան արձագանքն է և փոխանցուած կը թուի, ըստ նոյն գիտնականին, Երուսաղէմի այն բազմաթիւ հայ վանքերէն՝ որոնց ազգեցութիւնը շատ զօրաւոր էր 160 ասպարէզի Ս. Ղուկասի ընթերցուածքին հրատարակութեան համար եզրիպտոսի, Անտիոքի և մասնաւորապէս Հայաստանի մէջ: Բու՛ն Եմմաւուսի աւանդութեան նկատմամբ նոյն գիտնականին(*) գրուածքն է հետեւեալը. «Նախ զարմանալի է այն տարածումը որ ունեցած է այս ընթերցուածքը (160 ասպարէզ), Հայաստանէն մինչև արևմուտք: Տիեզերականութեւնը նշան մըն է ճշմարտութեան. յետոյ սակայն, շատ հին է, վասնզի Սինէական ձեռագիրն ալ ունի զայն: Թէչէնտորֆի Սաբայի վանքէն բերած ձեռագիրն ալ նոյնը կը կրէ:

Ըստ ձեռագիրներու՝ խնդիրը վերջացած կը նըկատուի, պէտք է կարդալ 60 ասպարէզ:

Բայց ինչ որ չեն ընդունիր բազմաթիւ Պաղեստինագէտներ՝ սա է որ անոնք մէջ կը բերեն աւանդութիւնը:

Այո, Որոգինէս կը հովանաւորէ այս ընթերցուածքը, բայց ան իրաւունք ունէր իբր ջննադատ վերահաստատելու ստոյգ ընթերցուածքը, միակ ճշմարիտը, միակ կարելին, վասնզի տեղական աւանդութիւնը կը հաստատէր թէ Աւետարանի Եմմաւուսը Մակարայեցոց Եմմաւուսն է Նիկոպոլիս եղած, և գըրեթէ 160 ասպարէզ հեռու էր Ս. Քաղաքէն:

(*) Fr. M. J. Lagrange, յօդուած «Origine, la critique textuelle, et la tradition topographique» (R. Bl. 1896, էջ 87-92):